

A photograph showing two men in a field. The man on the left, wearing a red and white checkered shirt, is holding a brown hen. The man on the right, wearing a blue and white striped shirt, is also holding the hen, looking at it closely. In the background, there are other chickens in a grassy field under a clear sky.

Probleemloze ronde met onbehandelde hennen

Theo Veddern, Wietmarschen (D.)

Legpluimveehouder Theo Veddern heeft er bijna een ronde opzitten met onbehandelde Freilandhennen. "Het is probleemloos verlopen", vat hij samen, terwijl hij een 68 weken oude hen pakt die net als zijn stalgenoten nog prachtig in de veren zit. "Te danken aan een goede voorbereiding in de opfok, het zorgen voor afleiding en een goede voersamenstelling."

In het Duitse Wietmarschen, zo'n 20 kilometer ten oosten van Coevorden, ligt het bedrijf van Theo Veddern. Op drie locaties houdt hij in totaal 130.000 Freilandhennen. De ruim 50 ha die bij het bedrijf horen, zijn in gebruik als uitloop voor de kippen. Een deel van de eieren verkoopt Veddern zelf aan supermarkten, restaurants en eierhandelaren in de buurt en daarnaast staat bij de inrit naar zijn woonhuis een moderne eierautomaat. Het gros van de eieren gaat naar twee Duitse pakstations.

130.000 Freiland kippen

Veddern is een relatieve nieuwkomer in de legsector. Het bedrijf startte pas tien jaar geleden met pluimvee. "Ik had toen nog een varkens- en akkerbouwbedrijf en besloot het roer om te gooien en over te schakelen op kippen. Volièrestallen kwamen toen op en vanwege de toeslag hebben mijn vrouw en ik voor Freiland gekozen. Van dit besluit heb ik nog geen dag spijt gehad", vertelt de amicale Duitser. De eerste stal verrees in 2005 en daarna in 2008 en 2010 de volgende twee vrijwel identieke stallen.

Vakmanschap vereist

Ter voorbereiding op de nieuwe dierwelzijnsregels besloot Veddern een jaar geleden om in een van de stallen onbehandelde hennen op te zetten. Samen met legpluimveespecialist Peter Venhuis bereidde hij zich hier op voor. "Het is een combinatie van zaken. Het belangrijkste verschil is dat je de koppel nog beter moet kunnen lezen om bij te kunnen sturen. Het vraagt meer vakmanschap. Dat geldt overigens ook voor de opfokker", vertelt Venhuis. Om te zorgen voor voldoende afleiding strooit Veddern regelmatig vers stro in de Wintergarten en zorgt hij voor pikstenen. "En verder zorgen we dat het voer wat extra ruwe celstof bevat en kunnen we met mineralen en sporenelementen het rantsoen finetunen."

Vol verenkleed

Tijdens het bezoek zijn de Novogen hennen 68 weken oud en zitten nog prachtig in de veren. "Het is tot nu toe prima verlopen", vertelt Veddern tevreden. "Geen stress en totaal geen pikkerij." Ook over de productie is de pluimveehouder tevreden. "Ondanks wat problemen met IB zijn de hennen goed op productie gebleven", vertelt hij. Op 67 weken bedraagt het legpercentage nog 84%, waarbij Veddern erg te spreken is over de kwaliteit van de eischalen. De ervaringen met de onbehandelde hennen zijn zo positief dat hij heeft besloten al voordat de wettelijke verplichting ingaat volledig over te stappen op onbehandelde hennen.

Initiative Tierwohl geeft €1,70 per hen

Het bedrijf van Theo Veddern is toegelaten tot Initiative Tierwohl en ontvangt vanaf 2016 een toeslag van €1,70 per onbehandelde hen. Overigens geldt voor de subsidieregeling wel een maximum van zesduizend hennen per bedrijf.

Theo Veddern heeft een eigen 'Beratungsburo' voor alternatieve leghennenhouderij

Met zijn ruime ervaring in de Freilandhouderij kent Theo Veddern inmiddels de klappen van de zweep. Daarnaast is hij nauw betrokken bij een biologisch Freilandbedrijf in Oost Duitsland. En die kennis is in de Duitse pluimveesector niet onopgemerkt gebleven. Sinds een aantal jaren runt hij een adviesbureau om bedrijven te begeleiden bij de omschakeling naar alternatieve huisvestingssystemen. De focus ligt daarbij vooral op bedrijfsmatige en financiële aspecten waarmee een pluimveehouder te maken krijgt.

Demonstratiebedrijf voor dierwelzijn

In Duitsland is vanaf 2017, een jaar eerder dan in Nederland, het kappen van snavels bij leghennen verboden. Het legpluimveebedrijf van Veddern is één van de ervaringsbedrijven van het Duitse ministerie van landbouw voor onbehandelde hennen. Aan het project (Modell- und Demonstrationsvorhaben: Minimierung von Federpicken und Kannibalismus bei Jung- und Legehennen mit ungekürztem Schnabel) nemen 20 bedrijven deel, variërend in grootte van 4.000 tot 40.000 hennen. Het gaat in totaal om 225.000 hennen in verschillende huisvestingssystemen en om zowel opfok als leg. Het doel van het project om te komen tot kwalitatief goede opfokhennen die vrij zijn van verenpikken. Daarnaast moet het project praktische handvatten opleveren waarmee legpluimveehouders verenpikken kunnen voorkomen. Inga Garrelfs, werkzaam als dierwelzijnsadviseur bij de Landwirtschaftskammer in Oldenburg, is projectleider. Zij bezoekt Vedderns bedrijf elke vijf á zes weken en verzamelt gegevens over onder andere het gewicht, productie, uniformiteit van de koppel en natuurlijk hoe het met het verenkleed staat. Op 3 november staat de afsluitende presentatie met de resultaten gepland. Daarop vooruitlopend kan Garrelfs al enkele conclusies prijs geven:

- Geleidelijke voerovergangen (van opfokvoer, naar pré-legvoer, startvoer en legvoer) geven minder onrust en daarmee minder stress.
- De verteerbaarheid van het voer en daarmee de grondstoffenkeuze heeft invloed op het optreden van pikkerij.
- Het aanbieden van afleidingsmateriaal zoals luzernebalen, pikstenen en het toedienen van losse tarwe en maissilage heeft een positief effect.
- Naarmate de koppel gezonder is (reductie van coli, histomoniasis, coccidiose) neemt de pikkerij af.

Ina Garrelfs (rechts) van de Landwirtschaftskammer Niedersachsen volgt de ontwikkeling van de onbehandelde hennen op de voet. Foto: Landwirtschaftskammer Niedersachsen 2014